

Název projektu:

Redesign Statistického informačního systému v návaznosti na zavádění eGovernmentu v ČR

Příjemce: Česká republika – Český statistický úřad

Registrační číslo projektu: CZ.1.06/1.1.00/07.06396

Příloha k zadávací dokumentaci veřejné zakázky „Integrační nástroje, vstupní a výstupní subsystém“

Příloha č. 23

Specifikace bloku KVALITA

Název souboru: RSIS_ZD001P23_KVALITA.pdf

Počet stran přílohy (bez tohoto krycího listu): 13

Administrace přílohy: Ing. Pavel Skotnica

Verze ke zveřejnění

Zadání subsystému SMS-KVALITA

1. Základní charakteristika

1.1. Shrnutí

- 1 | SMS-KVALITA je průřezový flexibilní metainformační systém zaměřený na statistickou kvalitu na úrovni statistické proměnné (respektive VIP), zpracování, statistické úlohy a skupiny statistických úloh. Zabývá se jak statistickými výstupy, tak průběhem statistického procesu. Kvalitu monitoruje a vyhodnocuje kvantitativně, kategoriálně i kvalitativně, tzv. objektivně i expertním (subjektivním) posouzením. Umožňuje srovnávání a souhrnné (agregační) výpočty na různých úrovních (VIP, časové hledisko, skupina statistických úloh).
- 2 | SMS-KVALITA využívá informace a postupy z dalších subsystémů SMS a SIS a také umožňuje vkládání hodnot manuálně přes pohledy v rámci SMS-KVALITA.
- 3 | Součástí systému je definování tzv. map kvality, flexibilních formulářů a výstupních sestav, jejichž základem jsou atributy kvality v různé struktuře.
- 4 | Systém definuje různé typy uživatelů.
- 5 | Systém je flexibilní a otevřený, pokud jde o definování stávajících a nových formulářů (včetně map kvality a výstupních sestav) či typů uživatelů.

1.2. Slovníček pojmů

Kritéria kvality

- 6 | Kritéria kvality jsou definována v konceptu kvality Evropského statistického systému (ESS), například v nařízení 223/2009. Ekvivalentní pojmy - dimenze kvality neboli komponenty kvality.

Atribut kvality

- 7 | Atribut kvality je položka používaná v rámci sub-systému SMS-KVALITA.

Indikátor kvality

- 8 | Indikátor kvality je specifický typ atributu kvality.
- 9 | Vychází z konceptu kvality ESS (soubor kritérií kvality) a souvisejících dokumentů (Quality Performance Indicators), které specifikují tzv. indikátory kvality (jako např. variační koeficient, míra response apod.) pro jednotlivá kritéria kvality.

Klíčová VIP (KVIP)

- 10 | VIP je statistická proměnná se specifikovaným časovým určením (obecně), měřicí jednotkou a řádem hodnoty pro účely sledování kvality v nadefinovaných konkrétních členěních. Například měsíční tržby za NUTS 0 v Kč.
- 11 | Klíčová VIP je považována za klíčovou z uživatelského pohledu. Jako klíčovou ji definuje gestor úlohy, přičemž vychází z legislativních požadavků, závazků ČSÚ, případně požadavků dalších klíčových uživatelů.
- 12 | Pokud legislativa či obdobné předpisy vyžadují určité kvantitativní vyhodnocení kvality (pomocí indikátorů kvality) pro danou VIP, je vhodné ji určit jako klíčovou (KVIP).
- 13 | Každá statistická úloha má určenu nejméně jednu, obvykle více KVIP.

Statistická úloha

- 14 | Viz [příloha č. 14](#) („RSIS_ZD001P14_SMS-ULOHY“).

Uvolnění dat

- 15 | Schválení dat a jejich uvolnění pro interní účely vně statistické úlohy.

Zpřístupnění dat

- 16 | Poskytnutí uvolněných dat konkrétnímu uživateli před zveřejněním dat.

Zveřejnění dat

- 17 | Zveřejněním dat se rozumí jejich zpřístupnění veřejnosti.

Zpracování

- 18 | Jednou verzí zpracování se rozumí proces statistické úlohy v konkrétním období, který se vztahuje k jednomu uvolnění dat ze statistické úlohy.
- 19 | Jedna verze zpracování v sobě zahrnuje zpracování jednoho nebo častěji více referenčních období. Obvykle jedno aktuální referenční období (které je zpracováno poprvé, odpovídá tzv. „období úlohy“, přesněji „období zpracování úlohy“) a případně předchozí referenční období v časové řadě (v rámci revizí).
- 20 | Jedna verze zpracování se skládá z jednoho nebo více tzv. běhů. V rámci jednoho zpracování jsou pouze hodnoty z jednoho běhu uvolněny z úlohy.
- 21 | Pro jedno zpracování existuje jedna konkrétní hodnotová mapa kvality daného typu (pro daný formulář).
- 22 | Jednotlivé běhy se v systému v rámci jedné verze zpracování obvykle navzájem neporovnávají – neanalyzují, ale nelze to vyloučit.

Běh zpracování

- 23 | Proces konkrétní statistické úlohy v konkrétním období, jehož jednotlivé fáze tvoří část zpracování. Většinou poslední běh konkrétní verze zpracování končí uvolněním dat z úlohy; poté může následovat diseminace.
- 24 | Příklady dílčích procesů (sub-procesů), které tvoří běh: přípravná fáze zpracování (např. výběry, aktualizace základního a výběrového souboru), sběr dat, využití sekundárních zdrojů dat (administrativní data a data z jiných statistických úloh apod.), centrální zpracování (tvorba odhadů, sezónní očišťování, primární ochrana důvěrnosti dat, naplnění databáze). Některé sub-procesy jsou součástí jen některého běhu zpracování.

2. Popis současného stavu

2.1. Shrnutí

- 25 | Na úrovni věcně metodické jsou definovány atributy kvality (přičemž se nejedná o konečný seznam) a struktura některých reportů. Požadavky na strukturu reportů jsou dány buď legislativou nebo jsou navrženy v rámci ČSÚ (převážně v souborech MS Excel). Existují, případně se plánují související číselníky (pro indikátory kvality, atributy kvality, kritéria kvality, subkritéria kvality apod.; viz níže).

2.2. Reporty

2.2.1. Mapa atributů kvality

- 26 | Existuje soubor definovaných atributů kvality (včetně indikátorů kvality), které by měly být (nejlépe po jejich revizi) definovány v číselníku subsystému KLAS, například v agregačním číselníku.
- 27 | Indikátory kvality jsou definovány v číselníku 987 (kvantitativní) a 988 (kvalitativní).
- 28 | Kritéria (dimenze) kvality, například pro definování struktury některých reportů, jsou definovány v číselníku 985, sub-kritéria (sub-dimenze) v číselníku 986.

2.2.2. Zpráva o kvalitě

- 29 | Existují evropské dokumenty s pokyny ke zprávám o kvalitě, a to jak obecné, tak k jednotlivým statistikám (viz kap. Přílohy).
- 30 | Základní struktura zpráv o kvalitě obvykle odpovídá kritériím definovaným v článku 12 evropského nařízení 223/2009, případně pokynům pro konkrétní statistiku. Eurostat pro mnohé statistiky poskytuje strukturovaný dokument pro vyplnění zpráv o kvalitě.
- 31 | Soubor klíčových (pro národní statistické úřady prakticky povinných, v případě, že jsou relevantní) a volitelných indikátorů kvality, včetně metodiky jejich výpočtu, je dán prováděcími dokumenty, které se v průběhu posledních let mění.
- 32 | Dále byly vypracovány dokumenty ESQR a EHQR (vydání 2009, viz kap. Přílohy).
- 33 | Prioritu v případě odlišností mají novější dokumenty.
- 34 | V ČSÚ se zprávy o kvalitě připravují v jednotlivých věcně příslušných odborech; na žádost gestora úlohy ve spolupráci s odborem 23.

2.2.3. Euro-SDMX - Metainformace pro ESS

35 | Jedná se o seznam metainformací v konkrétní struktuře; různého typu pokud jde o věcný obsah. Zavádění se nepředpokládá v rámci tohoto projektu.

2.2.4. Sebehodnotící formulář (FQ, viz R5)

36 | Jedná se o strukturu, v současnosti definovanou v souboru MS Excel. Základem je mapa kvality a atributy kvality. Struktura a obsah vycházejí z ESS konceptu kvality (včetně seznamu kritérií kvality) a evropského dotazníku DESAP (např. informace o fázích statistického procesu).

37 | Formulář by měl být průběžně aktualizován podle aktuálního vývoje (potřeb) SIS a změn požadavků ESS (např. indikátory kvality).

2.2.5. Formulář pro audit (FA, viz R6)

38 | Jako podklad při návrhu formuláře pro audit byl využit sebehodnotící formulář, přičemž byly přidány další atributy kvality a atributy agregačního, kategoriálního a kvalitativního typu.

39 | Návrh formuláře pro audit je předložen v souboru MS Excel (viz R6).

2.2.6. Zpráva ke Kodexu evropské statistiky (Code of Practice)

40 | Jedná se o zprávu, report ve formě formuláře, jehož obsahová struktura se v průběhu let částečně upravuje.

2.2.7. Model statistického produkčního procesu, GSBPM (viz R8).

41 | V rámci vývoje Statistické komise OSN (UNECE) byl vyvinut obecný model statistického produkčního procesu (GSBPM), který je členěn na devět fází procesu a každá fáze na sub-procesy (dílní procesy). Pro každý relevantní sub-proces by měl být definován alespoň jeden atribut kvality; viz cílový stav.

3. Cílový stav

3.1. Shrnutí (kompetence, technologie, klíčové funkce)

42 | Subsystém SMS-KVALITA zahrnuje část věcně metodickou, databázi KVALITA (Q) a softwarovou aplikaci SMS-KVALITA, včetně vazeb na ostatní subsystémy. Předmětem zadání je databáze KVALITA (Q) a softwarová aplikace, přičemž tyto nástroje by měly být v souladu s částí věcně metodickou.

43 | V rámci zadání SMS-KVALITA je tedy vytvořena aplikace, datový model a databáze. Data v databázi SMS-KVALITA jsou přebírána přímo ze SMS-ULOHY nebo jiného SMS subsystému (jako např. DISEMINACE), spočtena z dat z jiných databází nebo doplněna přes formuláře aplikace SMS-KVALITA. Předmětem obsahu databáze SMS-KVALITA jsou hodnoty atributů kvality; přičemž různé atributy kvality jsou definovány pro různé úrovně. Aplikace umožňuje i agregační funkce v databázi SMS-KVALITA.

44 | Součástí aplikace SMS-KVALITA jsou také pohledy (formuláře a výstupní sestavy) na data v databázi SMS-KVALITA. Tyto pohledy mají definovanou strukturu (hierarchii), podle map kvality, respektive reportů. Aplikace umožňuje vytvářet nové pohledy (pokud jde o výběr atributů kvality a jejich strukturu) a upravovat stávající, přičemž pohledy s ukončenou platností se uchovávají (např. archivují).

3.2. Základní vlastnosti SMS-KVALITA

45 | SMS-KVALITA kvantitativně a kvalitativně monitoruje kvalitu, navrhuje způsoby tohoto monitoringu.

46 | SMS-KVALITA vyhodnocuje nebo umožňuje zhodnotit **statistickou kvalitu na úrovni**

- a) klíčových statistických proměnných;
- b) na úrovni oddělení či sekcí formuláře (např. kritérií kvality);
- c) na úrovni zpracování a jeho výstupů;
- d) na úrovni statistické úlohy;
- e) nebo skupiny statistických úloh.

47 | SMS-KVALITA navrhuje a prostřednictvím aplikace definuje atributy kvality (tj. metadata o kvalitě), jejich strukturu (tj. mapy kvality), respektive tzv. reporty (zprávy o kvalitě, zprávy EFQM, zprávy o auditu apod.; viz kap. Reporty).

48 | SMS-KVALITA pokrývá všechny základní typy statistických úloh:

- a) Podniková statistická zjišťování;
- b) Cenové statistiky;
- c) Statistika zahraničního obchodu;
- d) Roční úlohy u neziskových, vládních organizací;
- e) Národní účty;
- f) Demografická statistika;
- g) Statistická zjišťování v domácnostech, sociální statistiky;
- h) Statistika rozvoje společnosti, cestovního ruchu, kultury;
- i) Statistická zjišťování v zemědělství, lesnictví, životním prostředí (naturální ukazatele);
- j) SLDB (reporty pro uživatele.);

3.3. Mapa kvality

3.3.1. Struktura a obsah obecné mapy kvality

49 | **Mapa kvality** je soubor metadatových položek (atributů kvality) v definované struktuře. Zaměřuje se na kvalitu statistické úlohy na různé úrovni, kvalitu procesů v rámci úlohy či procesy související s úlohou, a na kvalitu výstupů (VIP a publikační produkty) z úlohy.

50 | Základní „jednotkou“ každé mapy kvality je metadatová položka specifického druhu – tzv. **atribut kvality** (viz slovníček pojmů). Indikátor kvality je jeden z typů atributu kvality.

51 | Soubor vybraných atributů kvality tvoří **oddíl** mapy kvality.

52 | Více sekcí mapy kvality vytváří **sekcí** mapy kvality.

53 | Mapa kvality je základem formuláře.

54 | V případě **sebehodnotícího formuláře (tzv. formulář o kvalitě)**, sekce mohou být mimo jiné evropská kritéria kvality, v kombinaci s některými fázemi statistického procesu; viz schéma (kap 5.2.) navržených oddílů sebehodnotícího formuláře.

3.3.2. Úrovně atributů kvality

55 | **Stabilní atributy kvality** – vztahující se ke statistické úloze:

- Jejich hodnoty se příliš často nemění;
- Vztahují se k statistické úloze nebo fázím statistického procesu, případně skupině statistických úloh;
- Jejich hodnoty jsou obvykle stabilní od první fáze (tj. specifikace požadavků) do konečné fáze statistického procesu (tj. např. vyhodnocení, zpětná vazba uživatelů);
- Příklady atributů kvality: klíčoví uživatelé, informace o školení, metodika výběru.

56 | **Atributy kvality zpracování** (kvalita procesů) – tj. vztahující se ke zpracování konkrétní úlohy v konkrétním období

- Hodnoty atributů kvality zpracování se mění nebo revidují při každém novém zpracování, případně běhu;
- SMS-KVALITA pro jedno zpracování obvykle monitoruje pouze jeden - aktuální - běh; případně předchozí skončený a aktuální probíhající;
- Vztahují se například ke zpracování indexu průmyslové produkce v únoru 2010, které zahrnuje data za prosinec 2009 a případně revize za předchozí období;
- Příklady: celková míra response, rozsah výběru, dochvilnost uvolnění dat.

57 | **Atributy kvality statistické proměnné (přesněji VIP)**

- Vztahují se k VIP (obvykle tzv. klíčové KVIP), respektive jejím hodnotám;
- Členění pro danou KVIP je pro tento případ specifikováno v obecně;
- Příklad klíčové statistické proměnné: obrat v 2-místném členění NACE pro úroveň NUTS 0;
- Příklad hodnoty KVIP: hodnota za obrat za Českou republiku a NACE 47;
- Příklad atributů kvality pro tuto KVIP: položková míra response, variační koeficient.

3.3.3. Typy mapy kvality (MQ)

58 | Pro každý typ formuláře je možno nadefinovat jiné mapy kvality (včetně obecné MQ, viz níže).

59 | Typy mapy kvality pro každý typ formuláře:

- a) Obecná mapa atributů kvality pro statistické úlohy – zkráceně „**obecná mapa kvality**“ – **GMQ**. Obsahuje všechny atributy kvality pro vybraný formulář, report, sestavu. To znamená, že existuje více obecných map kvality – pro různé formuláře. Obecné mapy kvality je možné je později upravovat (aktualizovat);
- b) Specifická mapa atributů kvality – tj. konkrétní, např. pro statistickou úlohu – zkráceně „specifická **mapa kvality**“ – **SMQ**. Obsahuje atributy kvality pro daný formulář a konkrétní statistickou úlohu nebo skupinu úloh. Tyto atributy se vybírají z obecné mapy kvality pro daný formulář. SMQ se aktualizuje v závislosti na aktualizacích GMQ;
- c) Vyplněná (hodnotová či datová) specifická mapa kvality – zkráceně „**hodnotová mapa kvality**“ – **DSMQ**. Pro každé zpracování a relevantní formulář existuje v databázi pohled na data, tj. jedna verze hodnotové mapy kvality;
- d) „Veřejná mapa **kvality**“ – **VMQ** - verze mapy kvality (ad a, b, c), která obsahuje pouze veřejné atributy kvality.

3.4. Reporty

60 | Reporty vycházejí z věcných požadavků, viz kap. Cílový stav – Reporty. Na základě těchto požadavků jsou (konceptně a následně v aplikaci) definovány a v případě potřeby aktualizovány příslušné mapy kvality a podle nich pohledy do databáze, formuláře a výstupní sestavy ve formátech .doc, .docx, .pdf, .rtf, .xls a .xlsx.

61 | Systém SMS-KVALITA umožňuje úpravu reportů (tzn. i map kvality, formulářů a výstupních sestav) na úrovni struktury (položky tj. atributy kvality, oddíly, sekce); případně zakládání nových reportů i na úrovni uživatele-správce.

62 | Systém umožňuje uživatelům vytváření volných výstupních sestav (realizaci požadavku je nutné zvážit). Tyto sestavy jsou

- a) výběrem z dostupných předdefinovaných výstupních sestav veřejných formulářů;
- b) nebo uživatelským výběrem na úrovni VIP, oddílu, sekce nebo mapy kvality v kombinaci s vybranými atributy kvality.

3.4.1. Navrhované reporty63 | **Zpráva o kvalitě** (viz kap. 2) – struktura podle zpráv o kvalitě, sekce odpovídají kritériím kvality ESS konceptu kvality. Slouží pro vypracování zpráv o kvalitě podle ESS (Eurostatu).64 | **Sebehodnotící formulář (Formulář o kvalitě; viz R5)** – struktura a obsah vycházejí z ESS konceptu kvality (včetně seznamu kritérií kvality), evropského dotazníku DESAP a fází statistického procesu.65 | **Formulář pro audit** (FA; viz R6) jako podklad využívá sebehodnotící formulář, přičemž jsou přidány další atributy kvality (shrnující, komentující) a agregační funkce.66 | **Manažerské reporty** – pro management, umožňují srovnání či agregace výsledků (například průměr) pro více statistických úloh, sledování vývoje v čase apod.; na úrovni atributů kvality.67 | **Nový formulář** definovaný uživatelem-správce.

- 68 | **Výstupní sestava zadaná uživatelem** externím nebo interním – zřejmě vychází z veřejné mapy kvality (seznamu atributů kvality).
- 69 | **Procesní model** – sekce formuláře jsou fáze procesu, oddíly formuláře jsou sub-procesy.
- 70 | **Formulář pro audit** (FA; viz R6):
- a) Obsah a nepřímo funkcionalita FA jsou navrženy v stávajícím souboru FA;
  - b) FA zahrnuje úroveň: statistická úloha nebo skupina statistických úloh, zpracování, referenční období a konkrétní KVIP;
  - c) FA určuje, které atributy kvality jsou pro FA klíčové;
  - d) FA uvádí některé atributy (většinou indikátory) kvality pro klíčové VIP vybrané statistické úlohy;
  - e) Ve FA se uvádí optimální hodnoty vybraných atributů kvality (především indikátorů kvality). Tyto hodnoty mohou být navrženy uživatelem-správcem v mapě kvality pro FA nebo v její modifikaci pro konkrétní úlohu uživatelem-statistikem;
  - f) FA umožňuje kategoriální vyhodnocení dosažených hodnot atributů kvality (především indikátorů kvality) – subjektivně uživatelem-statistikem nebo výpočtem (úměrou);
  - g) FA umožňuje vyhodnocení jednotlivých *kritérií* kvality (tj. částí FA) subjektivně gestorem úlohy (uživatelem-statistikem) pomocí vybraných kvantitativních a kvalitativních atributů kvality – tj. jedná se o vyhodnocení jak kvantitativně - kategoriálně, tak kvalitativně (textovým komentářem); například silné a slabé stránky z pohledu konkrétního kritéria kvality;
  - h) FA umožňuje celkové kvalitativní a případně kvantitativní vyhodnocení na úrovni *statistické úlohy* pomocí atributů kvality (například silné a slabé stránky a návrhy opatření);
  - i) FA umožňuje agregační výpočty, především výpočet průměru výsledků, viz návrh FA.

3.5. Procesní model

- 71 | Zadání vychází z modelu GSPM s potřebou upřesnit a rozpracovat (v případě potřeby) jednotlivé sub-procesy do většího detailu (specifikace sub-sub-procesů) a zapracovat detailní sub-procesy do modelu zpracování v ČSÚ. To znamená ve spolupráci s dodavatelem:
- a) detailně vymezit sub-procesy, případně i sub-sub-procesy ve fázích přípravy (funkční bloky PŘÍPRAVA, PROGRAM) a zpracování (funkční bloky VSTUP, CENTRAL, DISEMINACE);
  - b) ověřit existenci atributu/ů kvality pro jednotlivé sub-procesy; nejsou-li definovány atributy kvality, navrhnout vhodný/é atribut/y pro implementaci;
  - c) navrhnout potřebné číselníky pro kódování a interpretaci hodnot atributů;
  - d) navrhnout způsob jejich sběru, vkládání (automatizované i manuální) a uchovávání.
- 72 | Systém umožňuje definování optimálních hodnot (respektive jejich rozpětí) pro sledování (monitoring) reálných hodnot a srovnávání (optimálních a reálných hodnot a reálných hodnot navzájem), včetně reportů a výstupních sestav.

4. Funkční specifikace

4.1. Obecné pojednání

- 73 | Tato kapitola specifikuje požadavky na funkcionalitu systému společně se zavedenými rolemi a s definovanou návazností a vazbami na další subsystémy SMS a subsystémy SIS. Funkcionalitu by měla zabezpečit navržená a později schválená aplikace, která by měla být postavena nad databázemi s datovým modelem, který je také předmětem zadání. Dále je předmětem zadání specifikování náročnosti na výpočetní techniku a SW požadavky.

4.2. Funkcionalita

- 74 | SMS-KVALITA je otevřený **flexibilní systém**. Umožňuje vytvářet a měnit (přidávat či ukončovat platnost) mapy kvality, jejich obsah a strukturu; a v návaznosti na to vytvářet, měnit a generovat formuláře a výstupní sestavy (včetně reportů). Tzn., systém umožňuje uživateli na úrovni správce (viz uživatel-správce) upravovat stávající mapy kvality a formuláře a v případě potřeby vytvářet nové mapy kvality, formuláře a výstupní sestavy. Umožňuje flexibilně uživatelsky komfortně upravovat

strukturu, tzn. položky, oddíly a sekce v mapě kvality a formuláři. Úpravou struktury se rozumí přidávat, respektive ukončovat platnost – nejlépe například pomocí nabídek z číselníků a zatrhávacích polí.

75 | SMS-KVALITA navrhuje mapy kvality tj. architekturu metadat o kvalitě (tzv. atributů kvality) a podle této struktury formuláře a výstupní sestavy. Formuláře a výstupní sestavy vytvářejí pohledy do databáze. Aplikace SMS-KVALITA v případě potřeby umožňuje prostřednictvím těchto formulářů vkládat data do databáze.

76 | Atributy kvality a jejich obsah v příslušných mapách kvality v SMS-KVALITA definuje a upravuje uživatel-správce (z ČSÚ).

4.2.1. Formuláře aplikace

77 | Každý **formulář** je obvykle členěn na oddíly a sekce, které mají svůj název. Jeden oddíl formuláře obsahuje jednu nebo více položek – atributů kvality. Jeden nebo více oddílů mohou dále vytvářet sekci.

78 | Soubor položek v konkrétním oddílu formuláře je definován v mapě kvality. Jednotlivé položky, oddíly a sekce jsou definované v číselníku SMS-KLAS.

79 | Seznam atributů kvality pro danou část formuláře a přiřazení částí k jednotlivým částem se v čase může měnit.

80 | **Vytvořením nového formuláře** v aplikaci se rozumí definování jeho struktury pomocí číselníků ze systému SMS, konkrétně definování **oddílů**, **sekcí**, přiřazení jednotlivých **atributů kvality** do konkrétních oddílů a přiřazení oddílů do sekcí. Součástí je vytvoření uživatelsky příjemné **výstupní sestavy** pro každý formulář. Tyto sestavy lze generovat jako dokument formátu .doc, .docx, .pdf, .rtf, .xls a .xlsx.

81 | Jeden atribut kvality se může vyskytovat ve více mapách kvality, tzn. i v různých formulářích.

4.2.2. Vyhodnocovací funkce

82 | SMS-KVALITA navrhuje a **aplikace** umožňuje:

- a) **agregační funkce** pro vyhodnocení kvality statistické úlohy či skupiny statistických úloh (tj. vyhodnocení statistického procesu a jeho statistických výstupů), fáze či sub-procesu úlohy nebo pro jednotlivá kritéria kvality; s možností uložení výstupů do databáze;
- b) **srovnání výsledků** (atributů kvality i agregovaných výsledků dle předchozího bodu) a **vyhodnocení v čase**.

4.2.3. Hodnoty atributů kvality

83 | Hodnota atributu kvality může být číslo, text, datum nebo hodnota z číselníku.

84 | Hodnoty sledované v SMS-KVALITA jsou uchovávány v specifické databázi nebo se odkazují na přístupné databáze jiných subsystémů (především SMS-CENTRAL, SIS-CENTRAL a SIS-DISEMINACE). Systém umožňuje naplňování položek (atributů kvality) ve formuláři hodnotami – manuálně uživatelem-statistikem, přes SQL-výpočet nebo přímý odkaz do databáze. Případně uživatel-statistik vybírá vzorec-skript ze seznamu.

85 | Konkrétní SQL skript pro výpočet budou zadávat pracovníci ČSÚ.

4.2.4. Aplikace

86 | Aplikace SMS-KVALITA mj.

- a) umožňuje upravovat práva jednotlivých typů uživatelů a přidávat další typy uživatelů;
- b) umožňuje sledování (evidenci) činností uživatelů v rámci systému, včetně generování reportů z této evidence;
- c) umožňuje automatické spouštění vybraných úkonů;
- d) umožňuje verzování, specifikaci platnosti objektu v duchu systému GA SMS.

87 | Každý objekt a atribut má evidenci kdy a kdo prováděl změnu a také má své datumy platnosti.

88 | Historie dat a pohledů SMS-KVALITA je archivována.

- 89 | SMS-KVALITA specifikuje a aplikace realizuje vzájemné vazby mezi SMS-KVALITA a dalšími subsystémy SMS a SIS.

4.3. Uživatelské role (typy uživatelů systému role a jejich funkce)

4.3.1. Uživatel-Správce

- 90 | Je obvykle metodik. Definuje a v případě potřeby upravuje obecnou mapu kvality pomocí položek z číselníků SMS-KLAS. V případě potřeby i zajišťuje zřízení nových položek nebo číselníků v SMS-KLAS odpovědnými pracovníky. Současně jsou mu přístupné i funkce ostatních typů uživatelů systému.
- 91 | Zadává, která položka může být veřejná (tj. její hodnoty mohou být zveřejněny). Toto může uživatel-statistik pro konkrétní mapu kvality změnit.
- 92 | Zpřístupňuje – definuje práva pro ostatní typy uživatelů systému. Mimo jiné konkretizuje – vybírá ze seznamu konkrétní mapy kvality, které atributy kvality (včetně hodnot) budou konkrétnímu uživateli zpřístupněny.

4.3.2. Uživatel-Statistik

- 93 | Je obvykle z věcně příslušného odboru. Definuje a v případě potřeby upravuje konkrétní mapu kvality (pro konkrétní statistickou úlohu nebo skupinu úloh) na základě výběru položek z obecné MQ. Tzn. některé potvrdí, některé může odmítnout jako pro úlohu irelevantní.
- 94 | Může manuálně doplňovat hodnoty položek (atributů kvality) v specifické MQ. Potvrzuje nebo zamítá, zda položka v specifické MQ je veřejná (její hodnoty). Tzn., že validuje pro všechny položky konkrétní MQ, zda jsou veřejné nebo ne, přičemž vychází z návrhu uživatele-správce a uživatele-diseminace.
- 95 | Může číst hodnoty pro konkrétní MQ.
- 96 | Současně může mít práva i jako uživatel interní a uživatel externí.

4.3.3. Uživatel-Diseminace

- 97 | Je to obvykle pracovník odboru diseminace.
- 98 | Předkládá návrhy uživateli-statistikovi nebo uživateli-správci. Předkládá dodatečné požadavky na sledování atributů kvality souvisejících s diseminací a v případě potřeby navrhuje úpravy obecné nebo specifické MQ.
- 99 | Může manuálně doplňovat hodnoty vybraných položek kvality v konkrétní MQ, pokud s tím souhlasí gestor úlohy.
- 100 | Navrhuje uživateli-statistikovi nebo uživateli-správci, zda položka v konkrétní MQ je veřejná.
- 101 | Může číst hodnoty pro konkrétní MQ.
- 102 | Současně může mít práva i jako uživatel interní a uživatel externí.

4.3.4. Uživatel-Interní

- 103 | Může číst hodnoty atributů kvality v konkrétní MQ, které mu správce zpřístupní.
- 104 | Současně může mít práva i jako uživatel externí.

4.3.5. Uživatel-Externí

- 105 | Může číst hodnoty obecně pro veřejné položky pro všechny konkrétní MQ.

4.3.6. Nový typ uživatele

- 106 | SMS-KVALITA umožňuje založit nový (další) typ uživatele a definovat jeho práva v systému.

4.4. Vazby (mezi SMS-KVALITA a dalšími subsystémy SMS a SIS)

- 107 | Subsystém SMS-KVALITA je napojen na další subsystémy SMS a SIS (dále jen sub-systémy).

4.4.1. Vazby mezi SMS-KVALITA a SMS-KLAS

- 108 | Atributy kvality jsou specifikovány v speciálních číselnících v SMS-KLAS.
- 109 | SMS-KVALITA využívá číselníky ze SMS-KLAS (např. vedle atributů kvality také kritéria – dimenze kvality, sub-kritéria kvality, oddíly a sekce map kvality apod.).

4.4.2. Vazby mezi SMS-KVALITA a SMS-UKAZ

- 110 | SMS-KVALITA využívá popis statistických proměnných ze subsystému SMS-UKAZ.

4.4.3. Vazby mezi SMS-KVALITA a SMS-ULOHY

- 111 | SMS-ULOHY a SMS-KVALITA využívají v některých případech shodné položky, respektive atributy kvality. Záměrem by mj. mělo být vyhnout se duplicitám. SMS-KVALITA ze SMS-ULOHY přebírá například popisy metodiky statistické úlohy, informace o základním a výběrovém souboru apod.
- 112 | SMS-KVALITA vznáší návrhy na sledování atributů kvality v SMS-ULOHY; přičemž funkcionality úlohy přímo nemění. Prostřednictvím SMS-ULOHY se gestoři a metodici úlohy vyjadřují k návrhům SMS-KVALITA. Jedná se o záležitost na úrovni jednání (organizační, komunikační) mezi SMS-KVALITA a SMS-ULOHY, nejedná se o technickou vlastnost softwaru.
- 113 | SMS-KVALITA vytváří databázové odkazy (linky) na hodnoty atributů kvality nebo data, která slouží k výpočtu hodnot atributů kvality.
- 114 | SMS-KVALITA vytváří a udržuje přehled vazeb mezi SMS-KVALITA a SMS-ULOHY.
- 115 | SMS-ULOHY navrhuje požadavky vůči SMS-KVALITA, pokud jde o návrh atributů kvality, respektive jejich začlenění do map kvality či návrh nových map kvality (např. výstupních sestav).

4.4.4. Vazby mezi SMS-KVALITA a subsystémem CASOVE RADY v rámci SMS-VYSTUPY

- 116 | SMS-KVALITA přebírá informace ze subsystému CASOVE RADY a na jejich základě vyhodnocuje kvalitu časových řad (délka časové řady, zlom ve srovnatelnosti apod.).

4.4.5. Vazby mezi SMS-KVALITA a subsystémem DISEMINACE

- 117 | SMS-KVALITA vznáší požadavky na sledování atributů kvality v DISEMINACE a vytváří databázové odkazy (linky) na hodnoty atributů kvality nebo data, která slouží k jejich výpočtu. Tzn. přebírá od subsystému DISEMINACE informace vztahující se k statistickým výstupům, uživatelům, dostupnosti, srozumitelnosti, včasnosti, dochvilnosti, počtu přístupů apod.
- 118 | Subsystém DISEMINACE se vyjadřuje k požadavkům SMS-KVALITA, nikoliv však nutně v rámci technických vlastností softwaru.
- 119 | Subsystém DISEMINACE přebírá informace o kvalitě pro potřeby diseminace.

4.4.6. Vazby mezi SMS-KVALITA a subsystémem UZIVATELE v rámci DISEMINACE

- 120 | SMS-KVALITA přebírá informace o klíčových uživatelských dat ze statistické úlohy; informace o zpětné vazbě uživatelů apod.

4.4.7. Vazby mezi SMS-KVALITA a subsystémem EVID

- 121 | Vzájemné vazby mohou vyplynout později, v závislosti na vývoji subsystému EVID.

4.4.8. Vazby mezi SMS-KVALITA a subsystémem POZADAVKY

- 122 | V subsystému POZADAVKY se definují prvotní požadavky na sledování kvality, odkaz na příslušnou legislativu atd. Některé požadavky se dále rozpracují v subsystému SMS-ULOHY, případně jiných subsystémech, ve spolupráci se SMS-KVALITA.
- 123 | Vybrané atributy kvality přebírá SMS-KVALITA z těchto požadavků.

4.4.9. Vazby mezi SMS-KVALITA a subsystémy VSTUP a CENTRAL

- 124 | SMS-KVALITA využívá některé položky (atributy kvality) ze subsystému CENTRAL.
- 125 | V subsystému VSTUP se získávají data pro výpočet atributů kvality, např. informace týkající se response, o počtu oprav pořízených dat atd.
- 126 | Informace ze subsystému VSTUP se předávají do SMS-CENTRAL.

- 127 | Z pohledu SMS-KVALITA se v subsystému CENTRAL počítají atributy kvality (zvláště indikátory kvality) vztahující se zejména k přesnosti (variační koeficient, míry non-response, míry imputací, velikosti revizí atd.), získávají se procesní informace o zpracování, základním souboru a výběrovém souboru, informace o koherenci.

4.5. Očekávaná datová architektura

- 128 | Aplikace bude mít veškerá data uložena v centrální oraclovské databázi pod uživatelem příslušné zdroji dat a/nebo v centrální oraclovské databázi SMS pod jedním uživatelem. Veškerá data budou ukládána se všemi potřebnými metadaty a bude zajištěna kontrola jejich konzistence.
- 129 | Metadata budou podle charakteru přebírána ze všech ostatních bloku SMS, dále z centrální databáze, ale také budou zadávána přes aplikaci interní zaměstnanci ČSÚ z centra i z krajských pracovišť. Každý uživatel bude mít vlastní konto a bude mít právo editovat jen objekty, ke kterým má právo. Všichni uživatelé budou mít právo vidět (jen pro čtení) všechny objekty. Některé atributy(metadata) budou počítány samotnou aplikací SMS.

4.6. Rozhraní subsystému

- 130 | Vstupním rozhraním je rozhraní vytvořené v subsystému SMS-ULOHY a SMS-KLAS, popř. i SMS-UKAZ (view v Oracle DB SMS), SMS-VYSTUPY, SMS - CASOVE RADY, SMS-POZADAVKY, SMS-CENTRAL, DISEMINACE
- 131 | Z aplikace SMS-KVALITA bude vytvořeno výstupní rozhraní (view) pro subsystém VDB, DISEMINACE.
- 132 | Struktura a obsah rozhraní budou definovány dodatečně při schvalování datového modelu.
- 133 | Aplikace bude využívána pouze interními zaměstnanci, nebude mít definováno výstupní rozhraní pro externí uživatele.

5. Přílohy

5.1. Koncept kvality

- 134 | Seznam klíčových indikátorů kvality podle návrhu ESS¹ (K-QPI)
- a) míra plnění legislativních požadavků ESS (pro relevanci);
  - b) variační koeficient;
  - c) míra response;
  - d) průměrná velikost revizí;
  - e) včasnost prvního odhadu;
  - f) délka časových řad;
  - g) míra dostupnosti (úplnosti) metadat dle SDMX;
  - h) délka časové řady;
  - i) (případně počet přístupů do on-line DB).

135 | Dimenze (aspekty) kvality podle konceptu ESS

- a) Relevance;
- b) Přesnost;
- c) Včasnost a dochvilnost;
- d) Dostupnost a srozumitelnost;
- e) Srovnatelnost;
- f) Soudržnost (koherence).

5.2. Seznam oddílů/super-částí a stručný obsah sebehodnotícího formuláře Q

Sekce	Oddíly/atributy
Statistická úloha - základní informace o úloze	
Relevance statistické úlohy	Nejvýznamnější kategorie uživatelů Nejvýznamnější uživatelé Klíčové výstupní statistické proměnné (VIP) úlohy
Relevance - Návrh statistické úlohy	Spolupráce a jednání s uživateli Testování výkazů Školení personálu Zpětná vazba a požadavky uživatelů
Základní a výběrový soubor & Relevance, Přesnost, Pokrytí	Informace o základním souboru (ZS) a výběru (VS) Typ jednotek v úloze Rozsah ZS a VS Termíny ZS a VS
Přejatá vstupní data (admin. data, data z jiných statistických úloh apod.) & Relevance, Přesnost - pokrytí	Účel použití Informace o spolupráci Využívané proměnné, dostupnost mikrodat Adekvátnost dat z pohledu potřeb statistické úlohy
Metodika úlohy & Přesnost – výběrové chyby, pokrytí	Metodika výběru Metodika odhadů Metoda odhadu rozptylu Metodika imputací Metodika sezónního očišťování Odhady za malé oblasti
Ochrana statistické důvěrnosti	Počet chráněných dat Informace o metodice, nástroje - Primární ochrana dat

¹ tzv. „restricted set“, seznam podle Eurostatu (QPI)

	- Sekundární ochrana dat Analýza ochrany individuálních dat Zajištění ochrany dat – bezpečnost ICT
Sběr dat, pořízení, zpracování dat	Způsoby sběru dat Motivace respondent Detekce chybějících a nesprávných dat, opravy, doplnění Zpětné rozlišení Extrémní hodnoty Snižování chyb při sběru, pořizování a zpracování
Přesnost – vyhodnocení pro klíčové VIP (kvantitativní; kvalitativní)	Výběrové chyby Non-response Pokrytí, nesprávné zařazení Editace a imputace/dopočty Revize
Harmonogram & Včasnost a dochvilnost	Pro fáze procesu, sub-procesy, výstupy Plánované a skutečné termíny, zhodnocení Zodpovědné osoby Uvolnění/zpřístupnění dat Zveřejnění dat
Dostupnost a srozumitelnost	Typy publikovaných dat (sezónní očištění, odhady a revize) Informace o metodické dokumentaci a její dostupnosti Dostupnost výstupů
Srovnatelnost	Délka časových řad (klíčové VIP)
Soudržnost (Koherence)	Koherence v rámci statistické úlohy Koherence s jinými zdroji dat Koherence údajů s jinou periodicitou Mezinárodní koherence Odchytky, nesoulady od definic, standardů, mezinárodních klasifikací apod.
	Revize
Harmonogram & Včasnost a dochvilnost	Pro fáze procesu, sub-procesy, výstupy Plánované a skutečné termíny, zhodnocení Zodpovědné osoby Uvolnění/zpřístupnění dat Zveřejnění dat

6. Reference

6.1. Evropské dokumenty k statistické kvalitě a evropským reportům

- R1 ESS Quality Performance Indicators (Indikátory kvality) - [příloha č.83](#)
(„RSIS_ZD001P83_KVALITA_R1“)
- R2 ESS Standard Quality Report (ESQR)
http://unstats.un.org/unsd/dnss/docs-nqaf/Eurostat-ESQR_FINAL.pdf
- R3 ESS Handbook for Quality Reports (EHQR)
http://unstats.un.org/unsd/dnss/docs-nqaf/Eurostat-EHQR_FINAL.pdf
- R4 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 223/2009 o evropské statistice – zvláště: článek 3 – Definice, článek 12 – Statistická kvalita - [příloha č.84](#)
(„RSIS_ZD001P84_KVALITA_R4“)
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:087:0184:0173:cs:PDF>

6.2. K reportům; interní dokumenty ČSÚ

- R5 Formulář o kvalitě (Sebehodnotící formulář; Formulář Q, MS Excel) - [příloha č.85](#)
(„RSIS_ZD001P85_KVALITA_R5“)
- R6 Formulář pro audit (Formulář A, MS Excel) - [příloha č.86](#)
(„RSIS_ZD001P86_KVALITA_R6“)
- R7 Formulář ke kodexu evropské statistiky (formulář: MS Word) - [příloha č.87](#)
(„RSIS_ZD001P87_KVALITA_R7“)

6.3. Evropské a mezinárodní dokumenty

- R8 General Statistical Business Process Model (GSBPM) - [příloha č.71](#)
(„RSIS_ZD001P71_GSBPM“)
www1.unece.org/stat/platform/download/attachments/8683538/GSBPM+Final.pdf?version=1
- R9 The European Self Assessment Checklist for Survey Managers (DESAP)
<http://unstats.un.org/unsd/dnss/docs-nqaf/Eurostat-desap%20G0-LEG-20031010-EN.pdf>